

Andra länder tar designfrågan på allvar – Sverige tappar momentum

Svenskt Designsamarbete har skapats av landets designorganisationer för att informera beslutsfattare om de mervärden som design kan skapa för näringsliv och samhälle. Design kan på ett genomgripande sätt stärka konkurrenskraften i det svenska näringslivet och det är hög tid att agera från politiskt håll!

Vi i Svenskt Designsamarbete vill:

- att samhälle och näringsliv fullt ut förstår värdet av design.
- verka för en nationell designpolicy ur tillväxtperspektiv som väl genomförd kan bidra till fler arbetstillfällen, stärkt konkurrenskraft och ökad export.
- informera om designbegreppet, eftersom det idag tycks råda förvirring om vad design verkligen är.

Tyvärr ser vi alltför ofta att många beslutsfattare utgår ifrån ett alltför snävt designbegrepp, vilket innebär bland annat att Sverige idag halkar efter på en rad områden mot länder som Nederländerna, Sydkorea och Danmark. **Med en nationell designpolicy kan svenskt näringsliv radikalt stärka sin konkurrensförmåga och svenska politiker skulle därmed bidra till att tusentals nya arbetstillfällen skapas.**

Naturligtvis välkomnar vi regeringens markering i november 2007 att designfrågor ska få en tydligare roll inom politiken framöver. Rådet för arkitektur, form och design, som sedan 2004 verkat som en kommitté under Kulturdepartementet, fick uppdraget att senast den 17 mars 2008 föreslå en befintlig myndighet eller institution som i permanent form kan driva frågorna om arkitektur, form och design. Inom Svenskt Designsamarbete ser vi detta som ett steg i rätt riktning.

Vi står beredda att tillsammans med regeringen ta fram en policy för att vi bättre ska kunna **utnyttja design som ett tillväxtverktyg för svensk ekonomi** och för ett långsiktigt hållbart samhälle. Börjar vi genast kommer vi kunna ha något konkret och nyskapande att presentera under Sveriges ordförandeskap i EU 2009.

Detta är design!

Det finns många definitioner av design. En utbredd missuppfattning är att design enbart handlar om den slutliga estetiska utformningen av en produkt.

Vi vill poängtera att formgivningen och förpackningen naturligtvis är en designfråga, men **designern formar och förändrar även produkter och tjänster på djupet i designprocessen. God design skapar även nya produkter och tjänster, vilket innebär att designern som innovatör genererar helt nya värden för näringslivet.**

Därför talar vi idag om **design som processen vilket leder fram till slutliga resultatet. En designer både förädlar och skapar nya produkter, tjänster, processer, budskap och miljöer.** I en tid då affärsmodellerna och logistiken inom näringslivet har nått gränserna för sina optimeringar, krävs andra metoder för att nå konkurrensfördelar. Och det är här designern kan göra en stor skillnad.

Designprocessen är en metod för att skapa medveten förändring. Metoden innehåller verktyg för analys, idégenerering samt visualisering och kan tillämpas på många olika områden, som till exempel utveckling av varor och tjänster. Brukarperspektivet är en central utgångspunkt. Vi arbetar idag med ett brett designbegrepp som omfattar produkter, tjänster, processer, budskap och miljöer, varför design är en allt större fråga för näringslivet och näringslivspolitikerna.

Vad innehåller en designpolicy och vad gör den för skillnad?

En designpolicy definierar områden, aktörer och åtgärder som stimulerar designutvecklingen för att **resultera i ökad välfärd, fler arbetstillfällen, ekonomisk tillväxt och ökad export.** Den ska påvisa designens betydelse för samhället, näringslivet och den enskilda människan.

En designpolicy ska även innehålla **ett åtgärdspaket inom själva designområdet för kompetenshöjning, forskning och utbildning, immaterialrätt, företagsutveckling och exportfrämjande.** Andra prioriterade områden är beställarkompetens inom offentliga sektorn, kvalitet och omätbara värden, samt **en positiv och långsiktig hållbar utveckling.**

Designerns nya roll

En allt viktigare uppgift för designern är att genom analys, utvärdering, idégenerering, bearbetning och visualisering skapa **nya, bättre och effektivare lösningar för produkter och tjänster**. Designern kan också fylla en viktig funktion i en arbetsprocess genom att **ena människor kring en idé**. Även här finner vi exempel på vitt skilda utövare som exempelvis inredningsarkitekter, grafiska designer, illustratörer, industridesigner, modeformgivare, produktdesigner, interaktionsdesigner, designstrateger och konsthantverkare.

Det mångfacetterade designområdet omspannar ett vitt fält från tjänsteindustrin till konsthantverk och industridesign, där möbel och inredningsarkitektur, produktdesign, mode, grafisk formgivning, illustration, konsthantverk och andra liknande framstår som uppenbara. Därutöver arbetar många dagligen, medvetet eller omedvetet med designrelaterade frågor inom näringsliv och offentlig verksamhet, utan att använda begreppet design.

Design - en del innovationsprocessen

EU-kommissionen presenterade 2006 en studie som visade att kultur och den kreativa sektorn, inklusive design och arkitektur, har kopplingar till innovation och utveckling inom tekniksektorn, samt till regional och lokal utveckling.

Design utgör kort sagt en naturlig del av innovationsprocessen. Studien visade också vilken betydelse den kreativa sektorn har för EU:s ekonomi, **dess potential att skapa fler jobb i framtiden** och att den har en högre tillväxttakt än ekonomin i övrigt.

Design som utvecklingskraft

Kunskapen om hur design påverkar vårt samhälle, kulturellt, ekonomiskt, ekologiskt, tekniskt och socialt är idag väl etablerad, liksom vetskapen om att design skapar mervärde och stärker konkurrenskraften. Ökad tillväxt är dock inte ett mål i sig, utan ett medel för att förbättra människors livsvillkor.

De konkurrenskrav som svenska företag möter, nationellt och internationellt, ökar ständigt. Det finns därmed också ett ständigt behov av utveckling och förnyelse, oavsett om det handlar om utveckling av varor, tjänster, processer, budskap eller miljöer. **Vi är övertygade om att väl genomtänkt design lönar sig, att design är en viktig och**

nödvändig utvecklingskraft, strategiskt och operativt, för såväl näringsliv som offentlig verksamhet.

Andra länder tar designfrågan på allvar

– Sverige tappar momentum

Sverige tillhör tyvärr inte den växande skara länder som har tillväxtprogram där design är en uttalat viktig faktor eller en nationell angelägenhet.

Den borgerliga regeringen i vårt grannland Danmark har gjort en intressant resa. Vid sitt tillträde 2001 minskade man drastiskt sina satsningar på design. Efterhand återkom insikten om att design och arkitektur är oundgängliga tillväxtverktyg. I april 2007 antog regeringen därför tillväxtprogrammet Design Danmark. Syftet är att skapa tillväxt i designbranschen så att den fullt ut kan fungera också som tillväxtmotor i de övriga näringslivet. Målet är att Danmark ska tillbaka till världseliten i design.

Värt att notera är att ansvaret för 8 av 9 punkter i programmet tillskrivs Ekonomi- och Erhvervsministeriet, d.v.s. motsvarigheten till vårt Näringsdepartement. Kulturministeriet i Danmark har endast ansvar för kvalitetssäkring och internationalisering av högre designutbildningar.

Exemplen är många. Institutet för tillväxtpolitiska studier, ITPS, har också presenterat en analys av fyra länders designinsatser som arbetat medvetet med design som verktyg för att uppnå ökad konkurrenskraft; Nederländerna, Sydkorea, belgiska regionen Flandern samt USA. Rådet för Arkitektur, form och design gav nyligen ut en rapport från åtta europeiska länders designpolitik där det framgår att **design i de flesta länder ses som en näringspolitisk fråga.**

Design för hållbar utveckling

Den största utmaningen i dagens samhälle handlar om en långsiktigt hållbar utveckling. **I den nödvändiga förändringsprocessen till ett hållbart samhälle är designkompetensen ett viktigt verktyg.** Designer är en naturlig länk mellan producent och konsument. De har ofta möjlighet att påverka hur sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter integreras i en produkts design, tillverkning, marknadsföring och kommunikation.

I ett långsiktigt perspektiv kan därför goda designlösningar bidra till hållbar utveckling. För oss är arbetet med hållbarhet en självklar prioritering – för människan, jorden och välfärden. Miljön och klimathotet är akuta problem. Men det handlar också om hållbarheten närmast oss, i materialen, i kvaliteten och i ett tillgängligt samhälle för alla, och om våra globala relationer mellan I- och U-värld.

När Sverige övertar EU-ordförandeskapet 2009 med klimat som huvudtema, bör innovation och design integreras i arbetet.

Statens uppgift att agera nu!

Designfrågan är tvärssektoriell och berör i stort sett samtliga departement. Den berör också näringsliv, offentlig verksamhet och självfallet de organisationer vi representerar. Det är först när alla aktörer är delaktiga och har uttalat ansvar för olika bitar av samma helhet som vi kan nå resultat. **Därför behövs en offentlig designpolicy med tydliga mål. Vi är redo att på regeringens uppdrag påbörja arbetet.**

Svenskt Designsamarbete genom

Ewa Kumlin, VD Svensk Form, Robin Edman, VD SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign, Tomas Seo, ordförande Sveriges designer, Charlotte Sörensen, ordförande DISK- designer i Skåne, Gunilla Kihlgren Svartström, ordförande Föreningen Sveriges konsthantverkare och industriformgivare, Mio Schlegel, VD Stiftelsen Konsthantverkscentrum, Lennart Eng, Föreningen Svenska Tecknare, Lotta Ahlvar, Moderådet samt Anders Sjöstedt, VD för Nätverket för upplevelseindustrin.

Svenskt Designsamarbete

Svenskt Designsamarbete – SDS – bildades 2007 av Svensk Form, Stiftelsen Svensk Industridesign, Sveriges designer, Rådet för arkitektur, form och design, Föreningen Sveriges konsthantverkare och industriformgivare, Stiftelsen Konsthantverkscentrum, Föreningen Svenska Tecknare, Svenska Moderådet samt Nätverket för upplevelseindustrin. En av huvudfrågorna som gruppen enats kring är behovet av en designpolicy för Sverige.